

LÝ LỊCH DI TÍCH

I/ Tên gọi: - Tên thường gọi: Khu mộ các giáo sĩ phương Tây
- Tên chữ:

II/ Địa điểm phân bố di tích, đường đi đến:

- Khu mộ nằm trong khuôn viên nhà thờ Thiên Chúa giáo Hội An ở đường Nguyễn Trường Tộ.
- Từ bến xe Hội An theo đường Huỳnh Thúc Kháng tiếp theo hết đường Phan Đình Phùng, rẽ trái theo đường Nguyễn Trường Tộ, di tích nằm ở cuối đường này, bên trái.
- Có thể đến đây bằng các loại phương tiện giao thông đường bộ.

III/ Sự kiện, nhân vật, lịch sử và thuộc tính của di tích:

Trong những thế kỷ XVI, XVII cùng với các thương nhân, những nhà truyền giáo phương Tây đã sang truyền bá Cơ Đốc, giáo ở Việt Nam và Hội An là một trong những điểm sớm nhất của Đàng trong có sự xuất hiện các giáo sĩ. Ngày 18/1/1616, giáo sĩ người Ý Francisco Buzomi thành lập giáo xứ Hội An và xây dựng nhà thờ ở Hội An. Từ đó, các giáo sĩ Dòng tôn hoặc Dòng thừa sai Paric (*MEP*) thường xuyên đến Hội An làm việc và mở rộng phạm vi truyền giáo.

Trong số đó có 3 giáo sĩ đến làm việc và qua đời tại Hội An. Mộ của họ được xây dựng lần lượt tại khuôn viên nhà thờ cũ (*thuộc phường Sơn Phong*). Mộ xây bằng hợp chất (*tam hợp*) hình mai rùa, đều có bia ghi tên người quá cố.

Từ năm 1980, linh mục Lê như Hảo đã cho cải táng (*do tình trạng khu mộ không được bảo quản tốt*), chuyển khu mộ về trong khuôn viên nhà thờ Thiên Chúa giáo Hội An. Đó là 3 giáo sĩ:

1/ Gulielmo Mahot, người Pháp, thuộc dòng thừa sai Paris, nhận chức tại nhà thờ Hội An từ năm 1682. Ông có công khai mạc hội nghị thiên chúa giáo (*Sinode*) lần thứ hai ở Hội An, qua đời ở Hội An ngày 1/6/1684.

2/ Perez, người Bồ Đào Nha lai Thái Lan, thuộc dòng thừa sai Paris, nhận chức tại nhà giám mục Hội An tháng 10/1691. Trên đường công vụ, ông lâm bệnh và mất tại Kẻ Tha (*Mỹ Xuyên, Duy Xuyên*) tháng 7/1728 và được đưa về an táng tại Hội An.

3/ Valere Rist, người Đức thuộc dòng Prancisco, nhận chức tại nhà thờ Hội An từ 1735 và qua đời tại đây năm 1737.

IV/ Loại di tích: Mộ táng

V/ Khảo tả di tích:

3 ngôi mộ được xây bằng ciment, dạng hình hộp chữ nhật, dài 160cm, rộng 75cm, cao 28cm, bố trí song song nhau theo hình chữ “Tam” nằm dọc theo hướng cổng mộ (*hướng Nam*).

Từ ngoài vào, bên trái là mộ ông Gulielmo Mahot, chính giữa là mộ ông Fx. Perez, bên phải là mộ ông Jn. Valere Rist, trong cùng là bệ thờ có khắc 3 chữ: RJP, trên có cây thập tự ciment cao 130cm.

Bọc quanh khu mộ là dãy lan can bằng ciment cốt thép, hình thành bức tường rào hình chữ nhật cao 8cm, dài 785cm, rộng 650cm, có cổng chính giữa rộng 100cm.

Trong khuôn viên còn có 2 ngôi mộ của 2 giáo sĩ khác (*một Pháp, một Việt*) đã xây từ trước đó.

VI/ Các hiện vật trong di tích:

Chỉ xác định được các bộ phận cấu thành khu mộ (*phần trên mặt đất*) như đã khảo tả.

VII/ Giá trị lịch sử, khoa học, nghệ thuật, văn hóa:

Đây là di tích có giá trị cao về lịch sử, là bằng chứng thực tế về quá trình truyền bá Thiên chúa giáo từ thế kỷ XVI, XVII vào Hội An. 3 giáo sĩ quá cố của quốc tịch 3 nước, điều đó làm tăng thêm số lượng nước ngoài đã từng giao lưu kinh tế - văn hóa với Hội An trong lịch sử.

Ở Hội An ít di tích phương Tây nên sự tồn lưu khu mộ là điều có nghĩa đặc biệt quan trọng. Nhất là trong việc nghiên cứu ảnh hưởng của thiên chúa giáo đối với cư dân Hội An xưa.

VIII/ Tình trạng bảo quản di tích:

Hiện nay, khu mộ được Cha Cổ và giáo dân trong nhà thờ thiên chúa giáo Hội An giữ gìn bảo quản rất tốt.

Di tích đã được cải tạo hoàn toàn khác trước về chất liệu (*tam hợp - ciment*), kiểu dáng (*mai rùa - hộp chữ nhật*).

IX/ Các phương án bảo vệ và sử dụng các di tích:

Cần lập nên khuôn viên riêng cho 3 ngôi mộ, tách khỏi 2 ngôi mộ xây bên cạnh.

Cần tôn tạo khu mộ sao cho vừa xưa cổ, vừa phù hợp với kiến trúc tôn giáo, tạo thành di tích lịch sử - nghệ thuật đón khách đến tham quan.

X/ Cơ sở pháp lý bảo vệ di tích:

Khu mộ thuộc quyền quản lý, chăm sóc, bảo vệ của địa sở nhà thờ thiên chúa giáo Hội An.

Từ năm 1985 di tích được đưa vào danh mục quản lý bảo vệ của ban QLDT Hội An.

Đang tiến hành làm hồ sơ xin Bộ văn hóa cấp bằng công nhận di tích lịch sử - văn hóa.

XI/ Những tư liệu bổ sung:

Những tư liệu về lịch sử thiên chúa giáo ở Hội An, đang lưu giữ tại nhà thờ thiên chúa giáo Hội An, nhất là phần lai lịch của 3 giáo sĩ trong mộ.

BAN QUẢN LÝ DI TÍCH HỘI AN
Trưởng ban

Hội An, ngày 24 tháng 4 năm 1992
Người lập lý lịch

Đã ký

Đã ký

Nguyễn Văn Phi

Trần Ánh

TM. UBND THỊ XÃ HỘI AN
Phó Chủ tịch

Đã ký

Phạm Ngọc Giải

SAO NGUYÊN BẢN CHÍNH